

แผนการสอนแบบ Active Learning วิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง สมัยสุโขทัย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ (ระยะเวลา ๑ ชั่วโมง)

---

๑. จุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อสิ้นสุดกิจกรรม นักเรียนสามารถ:

- **ด้านความรู้ (K):** อธิบายลักษณะการปกครองและเศรษฐกิจที่สำคัญของสมัยสุโขทัยได้
  - **ด้านทักษะ/กระบวนการ (P):** วิเคราะห์และสรุปข้อมูลสำคัญจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์อย่างง่ายได้
  - **ด้านเจตคติ (A):** เห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในประวัติศาสตร์ชาติไทย
-

๒. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑: นำเข้าสู่บทเรียน (๑๐ นาที)

- **กิจกรรม:** ครูนำเสนอภาพหรือวิดีโอสั้นๆ เกี่ยวกับสถานที่สำคัญในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย เช่น วัดมหาธาตุ, ศิลาจารึกหลักที่ ๑ จากนั้นตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นความสนใจ เช่น "ภาพที่เห็นคืออะไร?", "นักเรียนเคยไปเที่ยวที่ไหนในจังหวัดสุโขทัยบ้าง?", "นักเรียนคิดว่าสถานที่เหล่านี้มีความสำคัญอย่างไร?"
- **Active Learning:** ให้นักเรียนระดมความคิดและแบ่งปันความรู้เดิมผ่านการถาม-ตอบ เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในห้องเรียน

ขั้นที่ ๒: กิจกรรมสร้างความรู้ (๓๐ นาที)

- **กิจกรรม:** แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ ๔-๕ คน (ลดความสามารถ) จากนั้นแจก "ซองจดหมายปริศนา" ที่ภายในมีบัตรคำหรือรูปภาพที่เกี่ยวกับสมัยสุโขทัย เช่น **พ่อขุนรามคำแหงมหาราช, การปกครองแบบพ่อปกครองลูก, ศิลาจารึก, เครื่องสังคโลก, การค้าขายเสรี (ตลาดปสาน)**
- **กิจกรรมกลุ่ม:** แต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายและวิเคราะห์บัตรคำหรือรูปภาพที่ได้รับ โดยใช้เอกสารประกอบการเรียนรู้ที่ครูเตรียมไว้ให้ (ข้อมูลสรุปเกี่ยวกับสมัยสุโขทัย) จากนั้นให้แต่ละกลุ่มช่วยกันสร้าง "แผนผังความคิด" (Mind Map) เพื่อสรุปเนื้อหาสำคัญตามหัวข้อที่ได้รับ
- **Active Learning:** กิจกรรมกลุ่ม (Group Work) และการสร้างแผนผังความคิด (Mind Mapping) ช่วยให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง มีการแลกเปลี่ยนความรู้ และพัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์ร่วมกัน

ขั้นที่ ๓: นำเสนอและสรุปบทเรียน (๑๕ นาที)

- **กิจกรรม:** แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอผลงานแผนผังความคิดหน้าชั้นเรียน โดยครูจะให้คะแนนการนำเสนอและเนื้อหาที่น่าสนใจ
- **กิจกรรม:** ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปราย สรุป และเพิ่มเติมความรู้ที่ได้จากการนำเสนอของแต่ละกลุ่ม เพื่อให้ได้เนื้อหาที่สมบูรณ์
- **Active Learning:** การนำเสนอผลงาน (Presentation) และการอภิปรายร่วมกัน (Discussion) เป็นการประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้เรียนมาและเป็นการทบทวนเนื้อหาไปในตัว

ขั้นที่ ๔: สรุปและสะท้อนผล (๕ นาที)

- **กิจกรรม:** ครูให้โจทย์สั้นๆ เช่น "ให้นักเรียนเขียนบอกสิ่งที่ได้เรียนรู้ในวันนี้คนละ ๑-๒ ประโยค" หรือ "สิ่งที่น่าสนใจที่สุดในสมัยสุโขทัยคืออะไร?" ลงในกระดาษโพสต์อิท แล้วนำไปติดบนกระดาน
  - **Active Learning:** การสะท้อนผล (Reflection) ช่วยให้นักเรียนได้ทบทวนความเข้าใจของตนเองและแสดงความคิดเห็น
-

๓. ตารางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการวัดผล	เครื่องมือวัดผล	เกณฑ์การประเมินผล
ด้านความรู้ (K): อธิบายลักษณะการปกครองและเศรษฐกิจที่สำคัญของสมัยสุโขทัยได้	สังเกตการอภิปรายและตอบคำถามในชั้นเรียน ตรวจผลงานแผนผังความคิดของกลุ่ม	แบบสังเกต พฤติกรรมแบบประเมินผลงาน (Mind Map)	ผ่านเกณฑ์เมื่อสามารถอธิบายและสรุปเนื้อหาสำคัญได้ถูกต้อง ๗๐% ขึ้นไป
ด้านทักษะ/กระบวนการ (P): วิเคราะห์และสรุปข้อมูลสำคัญจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์อย่างง่าย ๆ ได้	สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มและการนำเสนอ	แบบสังเกต พฤติกรรมกลุ่มแบบประเมินการนำเสนอ	ผ่านเกณฑ์เมื่อสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดีและนำเสนอได้อย่างมีระบบและชัดเจน
ด้านเจตคติ (A): เห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในประวัติศาสตร์ชาติไทย	สังเกตการมีส่วนร่วมและความสนใจในกิจกรรม ตรวจข้อความสะท้อนผล (Post-it)	แบบประเมิน คุณลักษณะอันพึงประสงค์	ผ่านเกณฑ์เมื่อแสดงความสนใจและมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างกระตือรือร้น

แผนการสอนแบบ Active Learning วิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง สมัยสุโขทัย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ (ระยะเวลา ๑ ชั่วโมง)

๑. จุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อสิ้นสุดกิจกรรม นักเรียนสามารถ:

- ด้านความรู้ (K): อธิบายลักษณะการปกครองและเศรษฐกิจที่สำคัญของสมัยสุโขทัยได้
- ด้านทักษะ/กระบวนการ (P): วิเคราะห์และสรุปข้อมูลสำคัญจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์อย่างง่าย ๆ ได้
- ด้านเจตคติ (A): เห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในประวัติศาสตร์ชาติไทย

๒. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑: นำเข้าสู่บทเรียน (๑๐ นาที)

- กิจกรรม: ครูนำเสนอภาพหรือวิดีโอสั้นๆ เกี่ยวกับสถานที่สำคัญในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย เช่น วัดมหาธาตุ, ศิลาจารึกหลักที่ ๑ จากนั้นตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นความสนใจ เช่น "ภาพที่เห็นคืออะไร?", "นักเรียนเคยไปเที่ยวที่ไหนในจังหวัดสุโขทัยบ้าง?", "นักเรียนคิดว่าสถานที่เหล่านี้มีความสำคัญอย่างไร?"
- Active Learning: ให้นักเรียนระดมความคิดและแบ่งปันความรู้เดิมผ่านการถาม-ตอบ เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในห้องเรียน

ขั้นที่ ๒: กิจกรรมสร้างความรู้ (๓๐ นาที)

- **กิจกรรม:** แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ ๔-๕ คน (คละความสามารถ) จากนั้นแจก "ซองจดหมายปริศนา" ที่ภายในมีบัตรคำหรือรูปภาพที่เกี่ยวกับสมัยสุโขทัย เช่น **พ่อขุนรามคำแหงมหาราช, การปกครองแบบพ่อปกครองลูก, ศิลปจารึก, เครื่องสังคโลก, การค้าขายเสรี (ตลาดปสาน) และใบความรู้**
- **กิจกรรมกลุ่ม:** แต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายและวิเคราะห์บัตรคำหรือรูปภาพที่ได้รับ โดยใช้ใบความรู้ที่ครูเตรียมไว้ให้ จากนั้นให้แต่ละกลุ่มช่วยกันสร้าง "แผนผังความคิด" (Mind Map) เพื่อสรุปเนื้อหาสำคัญตามหัวข้อที่ได้รับ
- **Active Learning:** กิจกรรมกลุ่ม (Group Work) และการสร้างแผนผังความคิด (Mind Mapping) ช่วยให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง มีการแลกเปลี่ยนความรู้ และพัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์ร่วมกัน

ขั้นที่ ๓: นำเสนอและสรุปทเรียน (๑๕ นาที)

- **กิจกรรม:** แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอผลงานแผนผังความคิดหน้าชั้นเรียน โดยครูจะให้คะแนนการนำเสนอและเนื้อหาที่นำเสนอ
- **กิจกรรม:** ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปราย สรุป และเติมเต็มความรู้ที่ได้จากการนำเสนอของแต่ละกลุ่ม เพื่อให้ได้เนื้อหาที่สมบูรณ์
- **Active Learning:** การนำเสนอผลงาน (Presentation) และการอภิปรายร่วมกัน (Discussion) เป็นการประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้เรียนมาและเป็นการทบทวนเนื้อหาไปในตัว

ขั้นที่ ๔: สรุปและสะท้อนผล (๕ นาที)

- **กิจกรรม:** ครูให้โจทย์สั้นๆ เช่น "ให้นักเรียนเขียนบอกสิ่งที่ได้เรียนรู้ในวันนี้คนละ ๑-๒ ประโยค" หรือ "สิ่งที่นักเรียนประทับใจที่สุดในสมัยสุโขทัยคืออะไร?" ลงในกระดาษโพสต์อิท แล้วนำไปติดบนกระดาน
- **Active Learning:** การสะท้อนผล (Reflection) ช่วยให้นักเรียนได้ทบทวนความเข้าใจของตนเองและแสดงความคิดเห็น

๓. ตารางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการวัดผล	เครื่องมือวัดผล	เกณฑ์การประเมินผล
ด้านความรู้ (K): อธิบายลักษณะการปกครองและเศรษฐกิจที่สำคัญของสมัยสุโขทัยได้	สังเกตการอภิปรายและตอบคำถามในชั้นเรียน ตรวจผลงานแผนผังความคิดของกลุ่ม	แบบสังเกต พฤติกรรม แบบประเมินผลงาน (Mind Map)	ผ่านเกณฑ์เมื่อสามารถอธิบายและสรุปเนื้อหาสำคัญได้ถูกต้อง ๗๐% ขึ้นไป
ด้านทักษะ/กระบวนการ (P): วิเคราะห์และสรุปข้อมูลสำคัญจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์อย่างง่าย ๆ ได้	สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มและการนำเสนอ	แบบสังเกต พฤติกรรมกลุ่ม แบบประเมินการนำเสนอ	ผ่านเกณฑ์เมื่อสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดีและนำเสนอได้อย่างมีระบบและชัดเจน
ด้านเจตคติ (A): เห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในประวัติศาสตร์ชาติไทย	สังเกตการมีส่วนร่วมและความสนใจในกิจกรรม ตรวจข้อความสะท้อนผล (Post-it)	แบบประเมิน คุณลักษณะอันพึงประสงค์	ผ่านเกณฑ์เมื่อแสดงความสนใจและมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างกระตือรือร้น

๔. ใบความรู้: เรื่อง สมัยสุโขทัย

อาณาจักรสุโขทัย เป็นราชธานีแห่งแรกของคนไทย อยู่ในช่วงประมาณปี พ.ศ. ๑๗๘๑ - ๒๐๐๖ มีพระมหากษัตริย์ที่สำคัญคือ พ่อขุนรามคำแหงมหาราช ซึ่งเป็นพระมหากษัตริย์ที่ปกครองบ้านเมืองด้วยความเมตตาเหมือนพ่อกับลูก ทำให้ยุคสมัยนี้มีความเจริญรุ่งเรืองมาก

การปกครอง

- การปกครองแบบพ่อปกครองลูก: ในสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช พระองค์ทรงดูแลประชาชนเหมือนลูกในไส้ เมื่อประชาชนมีทุกข์ร้อนก็สามารถส่งกระดิ่งที่แขวนไว้หน้าประตูวังเพื่อร้องเรียนได้ ทำให้เกิดความใกล้ชิดระหว่างกษัตริย์กับประชาชน
- การปกครองแบบธรรมราชา: ในช่วงหลัง อาณาจักรสุโขทัยได้รับอิทธิพลจากศาสนาพุทธ ทำให้กษัตริย์ปกครองบ้านเมืองโดยยึดหลักธรรมะ

เศรษฐกิจ

- การค้าขายเสรี (ตลาดปสาน): ในสมัยสุโขทัย ผู้คนสามารถทำการค้าขายได้อย่างอิสระ ไม่มีการเก็บภาษีผ่านด่าน ทำให้ประชาชนมีความมั่งคั่ง
- เครื่องปั้นดินเผา (เครื่องสังคโลก): สุโขทัยมีชื่อเสียงด้านเครื่องสังคโลกซึ่งเป็นเครื่องปั้นดินเผาที่สวยงามและมีเอกลักษณ์ เป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญของอาณาจักร

ศิลปะและวัฒนธรรม

- ศิลปจารึกหลักที่ ๑: เป็นหลักฐานที่สำคัญที่สุดที่ทำให้เราได้เรียนรู้เรื่องราวในสมัยสุโขทัย ซึ่งพ่อขุนรามคำแหงมหาราชทรงประดิษฐ์อักษรไทยขึ้น
- การทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา: พระพุทธศาสนามีความเจริญรุ่งเรืองมากในสมัยสุโขทัย มีการสร้างวัดและเจดีย์ที่สวยงามมากมาย เช่น วัดมหาธาตุและเจดีย์ทรงพุ่มข้าวบิณฑ์

หวังว่าแผนการสอนนี้จะประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนของคุณนะคะ!

ขณะนี้ฉันไม่สามารถสร้างภาพจากข้อความที่เป็นใบงานได้ อย่างไรก็ตาม ฉันได้จัดทำใบงานฉบับข้อความที่คุณสามารถคัดลอกและนำไปใช้ได้เลยคะ

ใบงาน: แผนผังความคิด สุโขทัยของเรา

คำชี้แจง: ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันสร้างแผนผังความคิด (Mind Map) เรื่อง "สมัยสุโขทัยของเรา" โดยใช้ข้อมูลจากใบความรู้ที่ครูให้ และรูปภาพที่ได้รับมาเป็นตัวช่วยในการคิด

หัวข้อหลัก: สมัยสุโขทัย

หัวข้อย่อย: ๑. การปกครอง

๒. เศรษฐกิจ

๓. ศิลปะและวัฒนธรรม

วิธีทำ:

๑. วาดรูปวงกลมตรงกลางกระดาษ แล้วเขียนคำว่า "สมัยสุโขทัย"
๒. วาดเส้นแตกแขนงออกมา ๓ เส้น แล้วเขียนหัวข้อย่อยลงไป
๓. เขียนหรือวาดรูปเพิ่มเติมจากข้อมูลที่ได้รับ เพื่ออธิบายหัวข้อย่อยแต่ละหัวข้อให้สมบูรณ์

